

Poniżej podajemy nowe stanowiska tego rzadkiego marnika, w tym po raz pierwszy wskazujemy na jego występowanie na Pojezierzu Pomorskim oraz uzupełniamy dane o stanowiskach w Puszczy Białowieskiej (o ile nie zaznaczono inaczej, okazy znajdują się w zbiorach autorów):

- Pojezierze Pomorskie: Bielinek nad Odrą (VU46), 28 VI 2010 – 1 ex., leg. R. RUTA.
- Puszcza Białowieska: Białowiecki Park Narodowy (FD94), oddział 399, 20 VI 1991 – 1 ex., leg. M. WANAT, oddział 373, 23 VI 1991 – 2 exx., leg. et coll. J. KANIA, 15–27 VI 1991 – 2 exx., leg. et coll. L. BOROWIEC [okazy, na podstawie których gatunek ogólnikowo wykazano z Białowieckiego Parku Narodowego (BOROWIEC i in. 1992: *ibid.*)].
- Śląsk Dolny: Zimna Woda ad Legnica (WS77), 16 V 1992 – 1 ex., leg. M. WANAT; rez. „Wąwóz Myśluborski” ad Jawor (WS75), 29 VI 1992 – 1 ex., leg. M. WANAT.
- Roztocze: Roztoczański PN, rez. „Czerkies” (FB50), 8 VI 1988 – 1 ex., leg. L. BOROWIEC.

Batrissus formicarius jest największym polskim przedstawicielem plemienia Batrisini, w którego skład w naszym kraju wchodzi ponadto kilka gatunków rodzaju *Batrissodes* REITTER. Zasięg *B. formicarius* obejmuje dużą część kontynentu europejskiego, od Hiszpanii na zachodzie po Rosję i Ukrainę na wschodzie, w centralnej części sięgając na południe do krajów bałkańskich, a na północy dociera do Szwecji (LÖBL, BESUCHET 2004: [W:] LÖBL I., SMETANA A. (red.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera*, 2: 272-329). Ze względu na preferowanie cieplejszych stanowisk, gatunek ten częściej można napotkać w Europie Południowej – już na Słowacji nie należy on do rzadkości. *Batrissus formicarius* związany jest z koloniami mrówek z rodzaju *Lasius* FABR.; jako preferowany gatunek gospodarza wymieniany jest w literaturze *L. brunneus* (LATREILLE), a występowanie omawianego marnika zdaje się być ograniczone do starszych, naturalnych lasów liściastych (FRANC 1992: *Acta Univ. Carolinae*, 36: 299-324). Jego obecność sugeruje wysokie walory przyrodnicze stanowiska, a polskie znaleziska na terenie Puszczy Białowieskiej, Beskidów, Roztocza czy Pogórza Kaczawskiego potwierdzają charakter *B. formicarius* jako gatunku wskaźnikowego dla mało zmienionych, bogatych siedlisk leśnych.

Paweł JAŁOSZYŃSKI, Poznań

Marek WANAT, Muz. Przyr. Uniw. Wrocław., Wrocław

Rafał RUTA, Zakł. Bioróżn. i Taks. Ewol., Inst. Zool. Uniw. Wrocław., Wrocław

556. Nowe stanowisko *Octotemnus mandibularis* (GYLLENHAL, 1813) (Coleoptera: Ciidae) w Polsce

New locality of *Octotemnus mandibularis* (GYLLENHAL, 1813) (Coleoptera: Ciidae) in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Ciidae, *Octotemnus mandibularis*, new locality, Poland.

Rodzina Ciidae jest reprezentowana w naszym kraju przez 44 gatunki mycetofilnych chrząszczy. Większość znanych gatunków z tej rodziny to mycetobionty, żyjące w owocnikach grzybów nadrzewnych. Rodzaj *Octotemnus* MELLIE, 1847, w Plearktyce reprezentowany jest przez 14 gatunków, z których dwa: *O. mandibularis* (GYLL.) i *O. glabriculus* (GYLL.) występują w naszym kraju (BURAKOWSKI i in. 1987: *Kat. Fauny Pol.*, XXIII, 14: 1-309).

O. mandibularis jest gatunkiem europejskim, dość szeroko rozmieszczonym, znanym z 21 krajów Europy oraz Wschodniej Syberii (JELINEK 2008: [W:] LÖBL I., SMETANA A. (ed.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera*, 5: 1-670). Mimo dość szerokiego rozmieszczenia geo-

graficznego, gatunek ten jest bardzo rzadko poławiany i znany z niewielu stanowisk. Również w Polsce, gatunek ten był notowany zaledwie z 5 krain: Wielkopolski, Puszczy Białowiejskiej, Dolnego Śląska, Roztocza i Beskidu Zachodniego.

Poniżej podajemy kolejne, nowe stanowisko tego rzadkiego chrząszcza:

- Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy, obwód ochronny Suche Rzeki, przysiółek Suche Rzeki (UTM: FV15), z zebranych 20 VI 2009 kilku owocników *Trametes pubescens* (SCHUMACH.: FR.) PILÁT na *Alnus incana* (L.), wyhodowano od początku II 2010 do końca III 2010 – 76 ♂♂ i 165 ♀♀, leg. et cult. A. SZCZEPKOWSKI.

Podane wyżej stanowisko jest nowym dla Bieszczadów i jest pierwszą informacją o tym chrząszczy z terenu Polski od 1933 roku. Również olsza szara jest drzewem nowym, do tej pory nie podawanym jako miejsce rozwoju tego gatunku. *Trametes pubescens* jest rzadko spotykanym grzybem, porastającym głównie zamierające i obumarłe olchy (czarną i szarą), rzadziej inne drzewa liściaste jak np. leszczynę, buk, osikę i jarząb. Możliwe, że tak jak niektóre inne gatunki Ciidae, *O. mandibularis* jest monofagiem i zasiedla wyłącznie ten gatunek grzyba, a jego występowanie w innych częściach kraju jest uzależnione od występowania właśnie *T. pubescens*. Przemawia za tym fakt, że inne, pokrewne gatunki grzybów z rodzaju *Trametes* FR., występują pospolicie w całej Polsce, a mimo to nie udało się odnaleźć omawianego chrząszcza w tych gatunkach grzybów. Należy również zaznaczyć, że *O. mandibularis* ma bardzo charakterystyczną budowę morfologiczną, związaną głównie z nietypowymi czułkami i żuwaczkami samców, stąd odróżnienie go od innych przedstawicieli Ciidae nie powinno sprawić problemów, nawet początkującym entomologom. Okazy dowodowe znajdują się kolekcji KOLiE w Warszawie i Rogowie.

Jerzy BOROWSKI, Andrzej SZCZEPKOWSKI,
Kat. Ochr. Lasu i Ekol., SGGW, Warszawa

557. Nowe stanowisko *Pyrausta falcatalis* GUENÉE, 1854 (Lepidoptera: Crambidae) w Polsce

A new record of *Pyrausta falcatalis* GUENÉE, 1854 (Lepidoptera: Crambidae) in Poland

KEY WORDS: Lepidoptera, Crambidae, *Pyrausta falcatalis*, new record, Poland.

Pyrausta falcatalis GUEN. jest jednym z rzadziej spotykanych gatunków z rodzaju *Pyrausta* SCHRANK. Dotychczas w Polsce znany był tylko z górskich obszarów Karpat, a mianowicie z Beskidu Śląskiego, Beskidu Sądeckiego i Pogórza Dynowskiego. Wszystkie dane dotyczące tego gatunku pochodzą z okresu przedwojennego. Po upływie ponad 60 lat udało się potwierdzić jego występowanie w Polsce:

- Góry Słonne, rez. „Góra Sobień” (UTM: EV98), 20 VII 2008 – 2 exx., leg. Ł. DAWIDOWICZ.

Motyle odłowiono w lesie jodłowo-bukowym w pobliżu małego leśnego cieku wodnego bujnie porośniętego skrzypem olbrzymim. Okazy dowodowe znajdują się w zbiorze autora.

Gąsienica tego gatunku jest monofagiem, żyje w oprzędzie na spodniej stronie liścia szalwii lepkiej (*Salvia glutinosa* L.). Roślina ta w Polsce jest rozpowszechniona tylko w Karpatach i na ich przedgórzu, co ma wpływ na ograniczony zasięg motyla.

Łukasz DAWIDOWICZ, Studenckie Koło Nauk. Biologów UMCS, Lublin